

Rød, gult, grønt sprog

Information om øvelsen

Indhold

En bevægelsesøvelse, hvor eleverne skal gå rundt mellem hinanden og sige ord på forskellige måder. Øvelsen sætter fokus på den måde, børn taler til hinanden på, og hvad det gør ved fællesskabet eller den enkeltes opfattelse af at være en del af et fællesskab.

Formål

- At eleverne bliver bevidste om, hvordan de taler til hinanden og hvad kritiserende og nedsættende sprogbrug gør ved fællesskabet i klassen.
- At eleverne får et konkret redskab til at sige til og fra over for den måde, der tales til hinanden på.
- At eleverne bliver bevidste om, hvordan de udtrykker sig, hvis de gerne vil høres i fællesskabet.

Fag

Dansk: I relation til dansk arbejder eleverne med at bruge talesproget i samtale og samarbejde og at kunne veksle mellem at lytte og at ytre sig og at improvisere og eksperimentere med kropssprog og stemme.

Tidsforbrug

1 lektion

Materialer

Små kort med ord og sætninger – et kort til hver elev. Forslag til ord er angivet i beskrivelsen.

Et rødt, et gult og et grønt kort til hver elev.

Evt. et filmklip eller en kortfilm, hvor der er fokus på den måde, børn taler til hinanden på, og hvad det gør ved fællesskabet eller den enkeltes oplevelse af at være en del af et fællesskab. En mulighed kunne være filmen "Tilbage til Byen" af Michael W Horsten, Det Danske Filminstitut. Filmen varer 18 minutter og handler om Alice, der skal flytte fra storbyen og ud på landet – og det møde hun har med et nyt fællesskab. Link: <https://www.dfi.dk/viden-om-film/filmdatabasen/film/tilbage-til-byen>

Introduktion

1. Refleksion: Hvordan taler vi til hinanden?

Som optakt til selve øvelsen kan eleverne spores ind på emnet ved at se en film eller et filmklip, hvor sprogbruget er i fokus. Snak med eleverne om, hvad den måde vi taler til hinanden på, gør ved fællesskabet. Må man sige, hvad man vil? Hvordan vil I gerne have, der bliver talt til jer? Hvad sker der med jer, når nogen taler grimt til jer? Hvad sker der, når nogen taler pænt til jer?

2. Introducér øvelsen

Fortæl eleverne, at I nu skal arbejde med den måde, I taler til hinanden i klassen på. Til det formål får eleverne et redskab, der hedder rødt sprog, gult sprog og grønt sprog. Introducér eleverne til begreberne på følgende måde:

Rødt sprog er "kritiserende sprog" og "grimt sprog". Måske har I i klassen allerede et udtryk for den form for sprog, som I kan tage i anvendelse.

Gult sprog er "kun for sjov" sprog. Der hvor man siger noget for at drille den anden for sjov.

Grønt sprog er rosende sprog. Det er det sprog, vi bruger til at sige pæne ting til hinanden.

Bed eleverne komme med eksempler på de tre sprogformer.

Forklar eleverne, at nogle ting kan siges både med rødt, gult og grønt sprog. Det afhænger af den måde, vi siger det på, og den måde vi bruger vores kropssprog på. Giv gerne et eksempel på en sætning, der kan siges på alle tre måder.

Fx sætningen: Har du fået et nyt penalhus?

Denne sætning kan siges med ironi, så man enten udtrykker, at man synes penalhuset er grimt (rødt), eller for sjov hvis den anden fx har et gammelt penalhus med, man ikke har set før (gult).

Men det kan også udtrykkes positivt og med vægt på, at man synes penalhuset er flot (grønt).

Understreg over for eleverne, at det altid er modtageren – den der bliver talt til – der bestemmer, om noget opleves som rødt, gult eller grønt sprog. Man kan altså godt sige noget grønt, men den man siger det til, oplever det som rødt, eller man kan sige noget kun for sjov, som den man siger det til, slet ikke synes er sjovt.

Hver elev får et kort med et ord eller en sætning, der kan siges på flere måder samt et rødt, et gult og et grønt kort.

3. Rødt, gul eller grøn snak?

Giv eleverne følgende instruktion:

I skal nu gå rundt mellem hinanden med jeres kort. Find en makker og sig din sætning højt til ham eller hende. Din makker skal nu give dig (dvs. fremvise) det røde, det gule eller det grønne kort, alt efter om han/hun synes, du taler rødt, gult eller grønt sprog. Dernæst skal din makker sige sin sætning højt, og nu skal du give ham eller hende det røde, gule eller grønne kort. Inden I går videre og finder en ny makker hver især, skal I bytte sætningskort, så I hele tiden har nye kort med rundt. I skal også hele tiden finde en ny makker.

Forslag til ord og sætninger – find gerne på flere. Det kan være, der er særlige udtryk, der bruges i den enkelte klasse, som det er værd at få med i øvelsen. Sværhedsgraden i sætningerne kan varieres alt efter klassetrin:

Flot	Du gik ind i mig	Det var smart
Nej	Det var ikke mig	Sjovt!
Ja	Har du fået ny frisure?	Kom igen
Nå	Er det din?	Ved du ikke det?
Hvorfor?	Hvad?	Whauw
Hvor?	Sagde du det?	Du er sej!
Hvorfor gjorde du det?	Ikke igen	Gør det bare!
Fedt	Hvad griner du af?	Var det dig?

Skal vi arbejde sammen igen?

4. Refleksion og opsamling

Under øvelsen er det en fordel at gå rundt mellem eleverne og spørge dem, om deres sætning blev opfattet på den måde, som den var tænkt. Inspirér også eleverne til at tænke over, hvordan de bruger deres kropssprog og stemme – og hvordan de andre bruger deres kropssprog og stemme.

Spørg mere indgående ind til det i opsamlingen ved fx at stille følgende spørgsmål:

- Var der nogen, der sagde deres sætning grønt, men hvor makkeren gav det røde kort?
- Var der nogen, der sagde deres sætning gult, men hvor makkeren gav det røde eller grønne kort?

- Hvad er med til at vise jer, at noget bliver sagt rødt, gult eller grønt?

Bed evt. eleverne give et eksempel på, hvordan kroppen kan tale rødt sprog, uden at man siger noget med ord. Gør det samme med grønt sprog.

- Hvordan ville I have det, hvis vi gik rundt og talte rødt sprog til hinanden hele tiden?
- Hvordan kan vi hjælpe hinanden med at huske at tale grønt sprog?

Brug gerne begreberne rødt, gult og grønt sprog til fremover at sætte fokus på den måde, man i klassen taler til hinanden på.

Læg også gerne op til en afsluttende refleksion hos eleverne om, at det udover at betyde noget, hvordan man siger noget, også har betydning, hvad man siger. Når man siger sine meninger højt, skal man huske at tænke på, hvad det gør ved andre. Man kan nemlig komme til at såre andre, når man bruger sin ytringsfrihed til at sige, hvad man mener.

Stil fx eleverne spørgsmål som:

- Hvad kan man komme til at sige, der kan såre andre?
- Hvad kan man gøre, hvis man er kommet til at sige noget, der sårer en anden?
- Hvad kan man gøre, hvis nogen siger noget, der sårer en?

Kilde

Demokrati fordi (kampagnemateriale fra 2010)

Udarbejdet af Institut for Menneskerettigheder i samarbejde med Integrationsministeriet og Ungdomsbyen

Forfattere: Cecilia Decara og Lone Smidt

Øvelsen er opdateret i 2019